

BINGE-DRINKING EN PERSOONLIJKHEID:
ONDERZOEK NAAR DE RELATIE VAN
PERSOONLIJKHEID, EXPLICIETE
GEDRAGSFACTOREN EN BINGE DRINKING

BACHELORTHESE:

C.J. Dorleijn

BEGELEIDERS:

Dr. P.M. ten Klooster

Dr. M.E. Pieterse

**Persoonlijkheid en binge-drinking:
onderzoek naar de relatie van persoonlijkheid, expliciete
gedragsfactoren en binge-drinking**

UNIVERSITEIT TWENTE.

FACULTEIT:
Gedragswetenschappen

VAKGROEP:
Geestelijke gezondheidsbevordering

BACHELORTHESE:
C.J. Dorleijn

STUDENTNUMMER:
0218618

BEGELEIDERS:
Dr. P.M. ten Klooster
Dr. M.E. Pieterse

PLAATS EN DATUM:
Enschede, 28 juli 2011

Abstract

This research mapped the personality characteristics of young people related to binge drinking. Sequentially, research was conducted on by how much these characteristics were mediated by the conscious thinking processes. The Twente model of binge drinking (Boer, Goosensen & Pieterse, 2010) was used as a base for this research.

In order to facilitate the research, an enquiry was made among young people in the age from 15 to 21 years old. The following personality characteristics were measured; sensation seeking, impulsiveness, anxiety sensitivity and helplessness. In order to represent the conscious processes the theory of planned behaviour (Ajzen, 1991) was used, consisting of the following constructs: self efficacy, attitude, subjective norm, descriptive norm and intention. Two definitions of binge drinking were used; an objective and a subjective one. In the objective definition, binge drinking refers to the consumption of 6 or more glasses of alcohol during one event. The subjective measure is defined as the number of times they exceed their predetermined portion. Both of the constructs were significant.

A correlation-, regression- and a mediation-analysis as well as a Sobel test were conducted on the data. The results showed that the personality characteristics; impulsiveness and sensation seeking, enlarge the chance of binge drinking. The other two personality characteristics that were tested; helplessness and anxiety sensitivity, reduced the chance of binge drinking in the objective definition. For the subjective definition the results were not significant. Conscious processes did not affect binge drinking. The influence of the personality on binge drinking was also not mediated by conscious cognitive processes.

Samenvatting

In dit onderzoek werden de persoonlijkheidstrekken in kaart gebracht die een rol spelen bij binge drinking bij jongeren. Vervolgens werd onderzocht in hoeverre dit gemedieerd werd door bewuste denkprocessen. Als basis voor dit onderzoek werd het Twente model of binge drinking (Boer, Goosensen & Pieterse, 2010) gebruikt.

Voor het onderzoek werd een online vragenlijst afgenomen bij jongeren tussen de 15 en 21 jaar. De persoonlijkheidstrekken die gemeten werden, waren: sensatie zoekend, impulsiviteit, angstgevoeligheid en hulpeloosheid. Om de bewuste processen te vertegenwoordigen werd de theorie van gepland gedrag (Ajzen, 1991) gekozen. Deze bestond uit de constructen zelf-effectiviteit, attitude, subjectieve norm, descriptieve norm en intentie. Twee definities van binge drinking zijn gebruikt, een objectieve en een subjectieve. Bij de objectieve houdt binge drinking in dat jongeren 6 glazen of meer tijdens één gelegenheid moeten drinken, bij de subjectieve gaat het om hoe vaak ze hun “tax” overschrijden. De constructen voldeden aan de betrouwbaarheidsnorm.

Op de gegevens werden correlatie, regressie-, mediatieanalyses en een Sobel test verricht. De bevindingen hieruit waren dat de persoonlijkheidstrekken impulsiviteit en sensatie zoekend de kans op binge drinking vergroten. De andere twee persoonlijkheidstrekken, hulpeloosheid en angstgevoeligheid, verkleinen de kans op binge drinking als het gaat om de objectieve definitie. Als het gaat om subjectieve binge drinking hadden ze geen significant invloed. Bewuste processen hadden geen invloed op binge drinking. De invloed van persoonlijkheid op binge drinking werd eveneens niet gemedieerd via bewuste denkprocessen.

Inhoudsopgave

Persoonlijkheid en binge-drinking:	2
Abstract	3
Samenvatting	4
1. Inleiding	6
2. Methoden.....	12
2.1 Procedure	12
2.2 De vragenlijst	12
2.2.1. Subjectieve definitie van binge drinking	13
2.2.2. Objectieve definitie van binge drinking	13
2.2.3. Theorie van gepland gedrag	13
2.2.4. Persoonlijkheid	14
2.2.5. Verantwoording niet gebruikte vragen	15
2.3. De data-analyse	15
3. Resultaten.....	16
3.1. Beschrijvende statistiek	17
3.2. Correlaties	19
3.2.1. Persoonlijkheid en binge drinking.....	19
3.2.2. Theorie van gepland gedrag en binge drinking	20
3.3 Regressieanalyses	22
3.3.1. Persoonlijkheid en objectieve binge drinking	22
3.3.2. Theorie van gepland gedrag en objectieve binge drinking.....	23
3.3.3. Persoonlijkheid en subjectieve binge drinking.....	24
3.3.4. Theorie van gepland gedrag en subjectieve binge drinking	25
3.3.5. Meervoudige regressieanalyse.....	26
3. 4 Mediatie	28
4. Discussie.....	31
4.1 Conclusies	31
4.2 Definities van binge drinking.....	32
4.3 Tekortkomingen.....	33
4.4 Implicaties voor toekomstig onderzoek	33
Referenties.....	35

1. Inleiding

Uit een onderzoek van het CBS (2010) blijkt dat Nederlanders van 12 jaar en ouder gemiddeld 1 glas alcohol per dag drinken. In een enquête uit 2009 van het CBS blijkt dat de meeste zware drinkers in de leeftijdscategorie van 15 tot 25 jaar zitten. Zware drinkers worden omschreven als vrouwen die meer dan 14 glazen alcohol per week drinken en mannen die meer dan 21 glazen (drinken). Hieruit blijkt dat alcoholgebruik een belangrijk onderwerp is. Naast zware drinkers zijn er ook zogenaamde “binge drinkers”. Bingedrinken is een toenemend probleem. 44% van de Amerikaanse hogeschool studenten binge drinkt (Wechsler, Davenport, Dowdall, Moeykens, Castillo 1994). Uit een onderzoek naar drankgebruik in Europa (Anderson & Baumberg, 2006) komt naar voren dat 18 % van de 15-16 jarigen drie tot vier keer gedrag hebben vertoont dat aan de definitie van binge drinking voldoet. In het zelfde onderzoek komt naar voren dat binge drinking sinds 1995 toeneemt.

Binge drinking

Om binge drinking te onderzoeken is het van belang een goede definitie van binge drinking te hebben. In de literatuur is hier veel onderzoek naar gedaan en zijn er verschillende visies over te vinden. Volgens Coleman en Cater (2005) kan er van binge drinking gesproken worden als jongeren aangeven dronken te zijn. Dit zou kunnen passen bij het beeld wat studenten zelf hebben van binge drinking (Wechsler et al., 1995). Deze maat kan omschreven worden als de subjectieve maat voor binge drinking. Uit een ander artikel van Wechsler en Nelson (2001) wordt er van binge drinking gesproken als er achter elkaar 5 of meer glazen voor een man en 4 of meer glazen voor een vrouwen worden gedronken. Ook wordt er aan toegevoegd dat dit gedrag minimaal één keer in de twee weken moet plaatsvinden. Deze maat wordt ook wel de objectieve maat voor binge drinking genoemd.

Hogeschool studenten in Amerika beschrijven zichzelf vaak niet als problematische alcoholgebruikers (Wechsler et al., 1995). Vandaar ook het belang onderzoek te doen naar binge drinking, zodat jongeren door hebben dat nadelige gevolgen van alcohol ook optreden als men niet dronken is.

Gezondheid

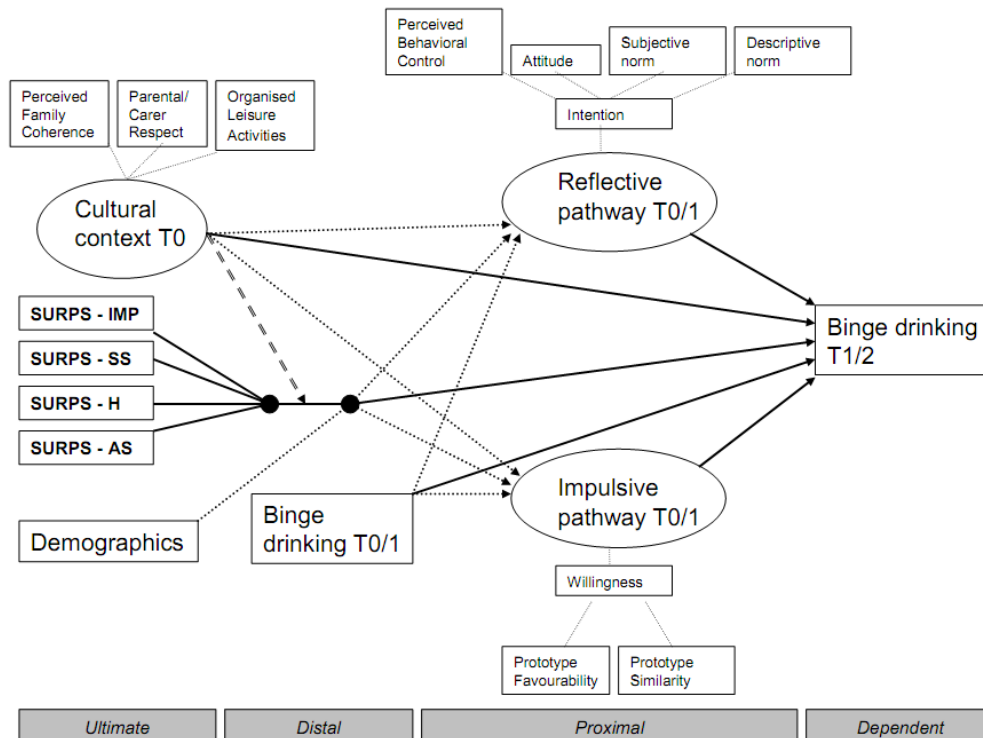
Overmatig alcoholgebruik kan gevolgen hebben voor de gezondheid (Anderson & Baumberg, 2006). Alcohol kan een oorzaak zijn van 60 verschillende soorten aandoeningen zoals:

kanker, hart- en spierklachten (Anderson & Baumberg, 2006). Ongeveer de helft van de studenten die binge drinken heeft op lange termijn meer dan vijf alcohol gerelateerde problemen (Wechsler et al., 1995). Uit onderzoek blijkt dat er een correlatie is tussen bingedrinken op jongere leeftijd en neurocognitief disfunctioneren (Hagemann., 2010). Uit een onderzoek van het institute of alcohol studies (2003) blijkt dat er ook kortetermijn gevolgen zijn van alcoholgebruik, zoals alcoholvergiftiging.

Naast gevolgen voor de gezondheid heeft alcohol ook gevolgen voor de omgeving. Studenten die niet binge drinken ervaren wel de gevolgen van dit gedrag, zoals vechtpartijen en aanrandingen (Wechsler et al., 1995). Alcohol is een determinant voor het plegen van gewelddadig gedrag (Valkenberg, van der Lely, de Graaf Gasthuis, Brugmans, 2007). Door alcohol gedragen mensen zich anders. Als dit gedrag niet gewenst is kunnen mensen hier spijt van krijgen en negatieve gevoelens ervaren (institute of alcohol studies, 2003). Ook komt naar voren dat het naast gezondheidsproblemen ook gevolgen heeft voor de veiligheid van de alcoholgebruiker (Coleman en Cater, 2005). Uit onderzoeken naar de oorzaak van het letsel waarmee patiënten ziekenhuizen binnen komen blijkt dat alcohol de kans op letsels vergroot (Cherpitel, Bond, Borges, MacDonald, Giesbrecht, 2003; Blondell et al., 2005). Ook blijkt uit onderzoek (Valkenberg et al., 2007) dat in 8% van de ongevallen en letsels die voorkomen in Nederland, in de 8 uur voorafgaand aan het ongeval alcohol is gedronken door een persoon die bij het ongeval betrokken was.

Het Twente model of binge drinking

Een model die goed beschrijft hoe binge drinking tot stand kan komen is het Twente model of binge drinking (TMBD) (Boer, Goosensen & Pieterse, 2010). Deze onderzoekers hebben een hypothetisch model ontworpen dat het toekomstig drankgedrag van jongeren kan bepalen aan de hand van determinanten. Het model is gebaseerd op literatuuronderzoek. In het model zijn mogelijke wegen ontworpen die mogelijk leiden tot drankgebruik. De determinanten zijn in verschillende groepen ondergebracht, deze verdeling is gemaakt aan de hand van de mate van invloed. In afbeelding 1 is het gehele model weergegeven. De constructen die in een ovaal zijn weergegeven worden gezien als verborgen constructen.

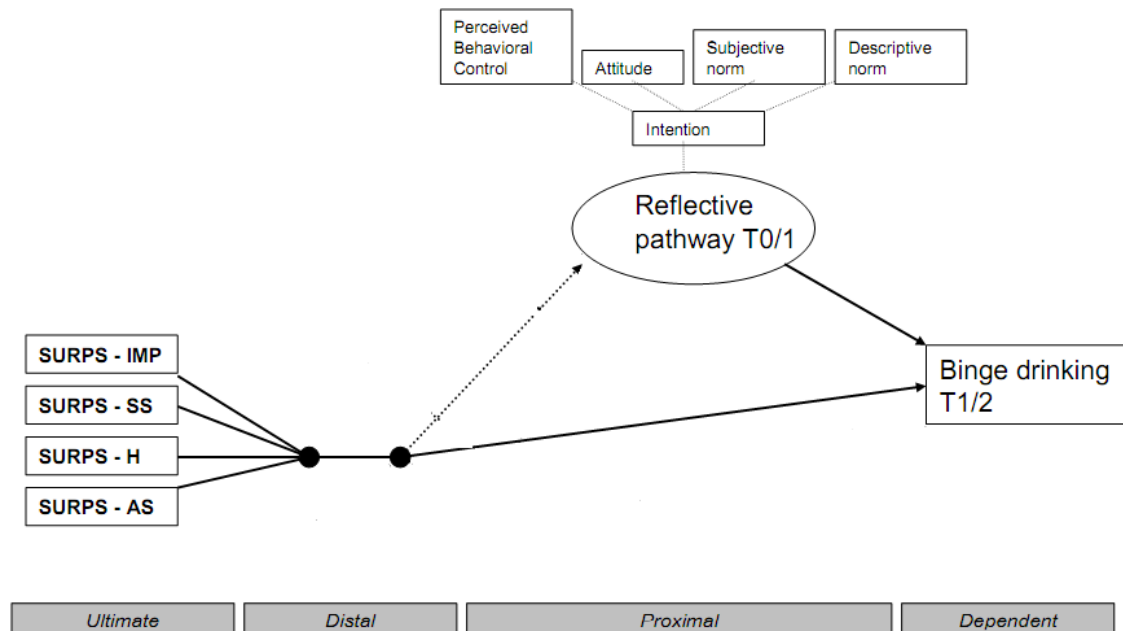

Afbeelding 1: Twente model of binge drinking.

.....> Mediation
 - - -> Moderation

Het drankgedrag zelf is weergegeven in de “dependent” groep. In de “proximal” groep zijn twee “denkpaden” weergegeven, het bewuste en onbewuste. Beide hebben direct invloed op drankgedrag. De bewuste denkweg wordt vertegenwoordigd door de theorie van gepland gedrag van Ajzen (1991). De onbewuste denkweg wordt vertegenwoordigd door het prototype willingness model. In de “distal” groep zit de determinant eerder drankgedrag, deze heeft direct invloed op het drankgedrag maar ook via de bewuste en onbewuste cognitieve processen. De “ultimate” determinanten zijn degene die de basis vormen, de eerste factoren die een rol spelen. In deze groep zit de determinant persoonlijkheid. Persoonlijkheid heeft direct invloed op het drankgedrag, maar ook via de twee cognitieve paden. Andere determinanten in deze groep zijn demografische variabelen en culturele context. Demografische variabelen hebben invloed op de twee denkpaden en ook via de persoonlijkheid. Eerder drankgebruik heeft direct invloed op binge drinking en via de twee denkpaden. Culturele context heeft direct invloed op drankgedrag maar ook via de twee denkpaden. Daarnaast is culturele context een modererendefactor van de rol van persoonlijkheid.

Dit onderzoek houdt zich alleen bezig met de determinanten persoonlijkheid en de bewuste denkweg. In afbeelding 2 is het Twente of binge drinking weergegeven met alleen de determinanten waaraan dit onderzoek aandacht besteedt.

Afbeelding 2: Twente model of binge drinking met alleen persoonlijkheid en de bewuste denkweg.

.....→ Mediation

Persoonlijkheid

In afbeelding 2 is te zien dat het Twente model of binge drinking de hypothese stelt dat persoonlijkheid direct invloed zou hebben op binge drinking en binge drinking zou medieren via de bewuste denkpaden. Deze hypothese wordt onderbouwd door verschillende onderzoeken die hieronder aan bod komen.

Uit een onderzoek van Hittner en Swickert (2006) blijkt dat de persoonlijkheidstrekk "sensation seeking" een belangrijke rol speelt bij overmatig alcoholgebruik. Deze persoonlijkheidstrekk houdt in dat mensen houden van het uitproberen van nieuwe gevarieerde ervaringen. Het is bewezen dat "sensation seeking" correleert met frequent en intensief alcoholgebruik. Ook komt naar voren dat hoe hoger mensen scoren op de trek "sensatie zoeken" hoe eerder ze alcohol gebruiken (Ball, Carroll & Rounsaville, 1993). Persoonlijkheid speelt een belangrijke rol bij het plannen van gedrag, met name de sensatie zoekende persoonlijkheid (Boer, Goosensen & Pieterse, 2010). Andere persoonlijkheidstrekken die een

rol spelen bij overmatig alcoholgebruik zijn angstgevoeligheid (anxiety sensitivity), hopeloosheid/wanhopigheid (hopelessness) en impulsiviteit (Conrod et al., 2006; Sehr, Bartholow, & Wood, 2000). De persoonlijkheidstrekken wanhopigheid en angstgevoeligheid zorgen ervoor dat mensen vanuit een negatief perspectief gaan drinken, dat wil zeggen dat ze hun negatieve gevoelens zo proberen weg te werken. Impulsiviteit speelt een rol in alcohol gebruik doordat mensen die deze trek hebben niet nadenken over de gevolgen van hun handelen, ze nemen als het ware alcohol zonder er al te veel bij na te denken. Al deze onderzoeken zijn bij volwassenen verricht. Uit een onderzoek naar alcoholgebruik en persoonlijkheid bij studenten komt naar voren dat vooral impulsiviteit en sensatie zoekende persoonlijkheid een rol spelen (MacLean, & Colder, 2007), mogelijk is dat bij dit onderzoek ook het geval.

Het bewuste denkp pad

Gedrag kan via twee wegen tot stand komen: via een overwogen, bewuste weg en via een impulsieve, onbewuste weg (Strack & Deutsch, 2004; Hofmann, Friese & Wiers, 2008). Gedrag dat tot stand komt door processen via de bewuste weg wordt bijvoorbeeld weergegeven in het model van Ajzen (1991), namelijk “the theory of planned behavior”, of theorie van gepland gedrag. Het model wordt vaak gebruikt om gedrag te voorspellen. Voor het verrichten van bepaald gedrag moet de intentie aanwezig zijn, dit is een proximale factor van gedrag. Intentie wordt gevormd door de volgende determinanten: zelfeffectiviteit, attitude, subjectieve norm en descriptieve norm. Zelfeffectiviteit houdt in dat men zich in staat acht bepaald gedrag te vertonen, of men over de vaardigheden beschikt. Attitude houdt in hoe de persoon tegen het gedrag aankijkt, wat zijn cognities erover zijn, zijn overtuigingen. De subjectieve norm wordt omschreven als wat de persoon denkt dat de verwachtingen van zijn omgeving zijn, de sociale druk. De laatste determinant, descriptieve norm, wordt omschreven als het effect van het gedrag van mensen uit de omgeving op de persoon.

Uit eerder onderzoek blijkt dat attitude, waargenome controle en zelfeffectiviteit ook het drankgebruik voorspellen (Norman, & Conner, 2006). Frequentie van drankgebruik wordt vooral bepaald door waargenomen controle, als men weinig controle voelt is men meer geneigd te drinken (Norman, Bennett, & Lewis, 1998).

Om gebruik te maken van dit model moeten onderzoekers wel zeker zijn dat het model daadwerkelijk gedrag voorspelt. De theorie van gepland gedrag kan dit doen voor 47% (Armitage, & Conner, 2001). Uitleg voor het feit dat de theorie van gepland gedrag voor 47%

het gedrag van een persoon kan voorspellen en geen 100 % wordt verklaart met een ander determinant: eerder gedrag (Ajzen, 1991; Conner, & Armitage, 1998). Eerder gedrag beïnvloedt intentie en toekomstig gedrag, het eerdere gedrag kan een gewoonte worden en zo het effect van de determinanten van de theorie van gepland gedrag minderen (Norman et al., 2006).

Onderzoek

Gezien de gevaren van binge drinking is het van belang om een beeld van het drankgebruik van jongeren te krijgen. Persoonlijkheid heeft invloed op drankgedrag (Hittner & Swickert, 2006) maar er is nog niet veel bekend over hoe dit verband loopt. Als het verband gemedieerd wordt door bewuste processen is dit belangrijke informatie voor het ontwikkelen van interventies. Persoonlijkheid staat namelijk vast maar het gedrag zou dan wel veranderd kunnen worden door invloed uit te oefenen op de bewuste denkpaden. Het doel van dit onderzoek is daarom ook het in kaart brengen van persoonlijkheidstrekken die een rol spelen bij binge drinking bij jongeren en in hoeverre dit gemedieerd wordt door bewuste processen.

Het “Twente model of binge drinking” zal als basis gebruikt worden voor dit onderzoek. De aandacht zal gevestigd worden op twee determinanten. Één van deze twee determinanten is persoonlijkheid. Aan de hand van dit determinant zal onderzocht worden in hoeverre persoonlijkheid een rol speelt bij binge drinking en welke persoonlijkheidstrekken de grootste rol spelen. De tweede vraag die gesteld zal worden is of cognitieve processen een rol spelen bij binge drinking, en welke constructen dan vooral een rol spelen. De laatste vraag die aanbod zal komen is, of de invloed van persoonlijkheid op binge drinking gemedieerd wordt door bewuste denkprocessen.

2. Methoden

In dit hoofdstuk zal eerst worden uitgelegd hoe de respondenten werden geworven en wat de procedure was voor de afname van het onderzoek. De constructen van de vragenlijst zullen beschreven worden, mede in termen van interne consistentie. Vervolgens worden de verrichte analyses met hun doel in kaart gebracht.

2.1 Procedure

Om het drankgebruik in kaart te brengen werd een survey onderzoek uitgevoerd bij jongeren tussen de 15 en 21 jaar. Hiervoor werd een online vragenlijst ontworpen. De vragenlijst zal in hoofdstuk 2.2 nader beschreven worden. Deze vragenlijst werd twee keer afgenomen, met vier weken tussentijd. Dit onderzoek houdt zich echter alleen bezig met de eerste afname, de tweede afname zal worden gebruikt voor vervolgonderzoek.

De respondenten werden op verschillende manieren benaderd zodat een zo breed mogelijke scala aan jongeren vertegenwoordigd zou worden. Flyers werden ontworpen, met daarop de naam van het onderzoek, de beloning die jongeren ervoor krijgen en een link naar de vragenlijst. De flyers werden uitgedeeld bij de uitgang van middelbare scholen, MBO scholen en op sportclubs. Daarnaast werden jongeren extra aangesproken om hun deelname te vragen. De link naar de vragenlijst werd ook geplaatst op een sociale media site. Daarnaast werden eigen sociale contacten gebruikt, deze werden mondeling of via e-mail benaderd. Respondenten die de vragenlijst twee keer in zijn geheel invulden en hun e-mail adres opgaven kregen een vergoeding van de 10 euro in de vorm van een cadeaubon.

2.2 De vragenlijst

De vragenlijst bestond uit vragen naar demografische informatie en drankgebruik. Hieronder worden de vragen in kaart gebracht die betrekking hadden tot de twee definities van binge drinking, de constructen van de theorie van gepland gedrag en tot de persoonlijkheidstrekken. Als laatste wordt een verklaring gegeven voor het feit dat de vragenlijst meer vragen bevatte dan degene die voor dit onderzoek gebruikt werden.

2.2.1. Subjectieve definitie van binge drinking

Om de subjectieve definitie van binge drinking te meten werd gevraagd naar hoeveel glazen jongeren nodig hebben om hun “tax” te bereiken, dus voordat ze dronken zijn. Deze vraag was een open vraag. Vervolgens werd hun gevraagd hoe vaak ze deze “tax” hadden overscheden in de afgelopen 4 weken. Hoe hoger de score op deze vragen, hoe meer alcohol de respondent drinkt.

2.2.2. Objectieve definitie van binge drinking

De vraag over hoe vaak de respondent 6 glazen of meer heeft gedronken meet de objectieve definitie van binge drinking. De antwoordmogelijkheden liepen van “nooit” naar “negen keer of vaker”. Hoe hoger de score op deze vraag, hoe meer alcohol de respondent drinkt.

2.2.3. Theorie van gepland gedrag

De intentie tot binge drinking werd gemeten door aan de respondent te vragen wat hij de komende maanden van plan is. Dit concept bestond uit 3 vragen. Respondenten gaven antwoord op meerkeuzevragen met de volgende antwoordmogelijkheden: zeker niet, waarschijnlijk niet, misschien wel/misschien niet, waarschijnlijk wel, zeker wel. Hoe hoger de score, hoe groter de intentie van de respondent was om alcohol te drinken. De cronbach's alfa was ,736. Dit construct was dus voldoende betrouwbaar.

De zelf-effectiviteit van de respondenten werd gemeten door hun te vragen hun mening te geven over vijf stellingen. Een voorbeeld vraag hieruit luidde als volgt: “Een aangeboden drankje met alcohol weigeren als ik eigenlijk genoeg heb, is voor mij...”. De respondenten konden kiezen uit 5 antwoordmogelijkheden: makkelijk, vrij makkelijk, niet makkelijk/niet moeilijk, vrij moeilijk, moeilijk. Een hoge score betekende hier dat de respondent een lage zelf-effectiviteit had. De cronbach's alfa had een hoge waarde, namelijk ,805, geconcludeerd kon worden dat dit construct betrouwbaar was.

De attitude van respondenten ten aanzien van binge drinking werd gemeten met de vraag wat ze vinden van het drinken van 6 glazen of meer op één avond. De vraag werd 3 keer gesteld. De respondenten moesten kiezen uit 5 keuzemogelijkheden. Bij de eerste vraag van slecht naar goed, bij de tweede van onprettig naar prettig en bij de derde van vies tot lekker. Hoe hoger de score hoe meer geneigd de respondenten waren om alcohol te drinken. De waarde van cronbach's alfa was ,896, dit geeft aan dat het construct betrouwbaar is.

De subjectieve norm werd gemeten door respondenten op de stelling “mijn beste vrienden en/of vriendinnen vinden dat ik niet 6 of meer standaardglazen alcohol per keer zou moeten drinken” te laten reageren. Dit konden zij doen door één van de vijf antwoordmogelijkheden aan te kruisen. De antwoordmogelijkheden liepen van “helemaal mee oneens” tot “helemaal mee eens”. De zelfde vraag werd gesteld over de ouder(s)/verzorger(s) van de respondenten. De cronbach’s alfa was ,616. Dit is geen hoge waarde maar is wel voldoende om te concluderen dat het construct betrouwbaar is aangezien het maar uit twee items bestaat.

De descriptieve norm werd gemeten aan de hand van de volgende vraag: “Hoeveel van je beste vrienden en/of vriendinnen drinken minstens 1 keer per week 6 of meer glazen alcohol per keer?”. De antwoord mogelijkheden waren: (bijna) niemand, minder dan de helft, ongeveer de helft, meer dan de helft, (bijna) iedereen. Een hoge score betekende dat in de omgeving van de respondent redelijk veel alcohol werd gedronken.

2.2.4. Persoonlijkheid

De persoonlijkheid van de respondenten werd gemeten aan de hand van de SURPS: *substance use risk profile scale* (Woicik, Conrod, & Pihl, 2009). Deze lijst werd speciaal ontworpen om te onderzoeken welke persoonlijkheden de kans op het gebruiken van risicovolle producten vergroten. De vragenlijst was gebaseerd op een 4-factor model, er werden vier verschillende persoonlijkheidstreken onderscheiden: Impulsiviteit, sensatie zoekend, angstgevoeligheid en hulpeloosheid. De SURPS hebben een goede validiteit en betrouwbaarheid (Brunelle Douglas, Pihl, & Stewart, 2009; Woicik et al., 2009). De lijst werd vertaalt uit het Engels door Ter Maat, Pieterse en Boers (2008) en is ook in het Nederlands consistent en valide. De vragenlijst bestond uit 23 vragen. Jongeren konden kiezen uit vijf antwoordmogelijkheden: “klopt helemaal niet”. “klopt niet”, “klopt wel”, “klopt helemaal”. Hoe hoger de score hoe meer de persoonlijkheidstrek aanwezig was. De 7 vragen die het construct hulpeloosheid/introversie hadden gemeten, hadden een cronbach’s alfa van ,831. Het construct was dus voldoende betrouwbaar. Uit de analyse van de 5 vragen die de persoonlijkheidstrek impulsiviteit meten kwam dat de cronbach’s alfa ,563 was. Deze waarde is niet hoog genoeg om van een betrouwbaar construct te spreken. Als er één vraag verwijderd werd ging de cronbach’s alfa omhoog, de waarde werd dan ,610. Het construct was redelijk betrouwbaar. De persoonlijkheidstrek ‘sensatie zoekend’ werd gemeten aan de hand van 6 vragen. Het construct was betrouwbaar omdat het een cronbach’s alfa van ,684 had.

Angstgevoeligheid werd gemeten aan de hand van 5 items. Ook dit construct was betrouwbaar, de cronbach's alfa was namelijk ,638.

2.2.5. Verantwoording niet gebruikte vragen

De vragenlijst bevatte meer items dan degene die hierboven verklaard werden. Deze gingen over overig drankgewoontes van jongeren, de culturele context, de morele norm, het rook- en drugsgebruik en mat in hoeverre beslissingen gaan via de onbewuste “denkpaden”. Dit onderzoek hield zich hier echter niet mee bezig.

2.3. De data-analyse

In het volgende hoofdstuk zullen de resultaten worden besproken, maar eerst worden de gebruikte analyses in kaart gebracht. De gegevens van de 243 respondenten werden geanalyseerd in SPSS 18. De respondenten die 20% of meer van de data niet hadden ingevuld werden uit het bestand verwijderd. Hierna bleven nog 212 respondenten over. Bij de vragenlijsten van deze respondenten werden de missing values vervangen door de gemiddelde waarde van alle respondenten voor die vraag. Vervolgens werden een aantal vragen gehercodeerd zodat hoge scores lijdten tot meer alcohol gebruik of een grotere kans hierop. Daarna zijn de items die voldoende betrouwbaar waren samen gevoegd tot één construct. Om een beeld te krijgen van de steekproef werden de demografische variabelen geanalyseerd. Hiervan werd het gemiddelde, de standaarddeviatie, de range, het maximum en minimum berekend. Nadat dit was gebeurd konden de analyses worden verricht die betrekking hebben op de in de inleiding geformuleerde vragen. Om te weten of de constructen voldoende gerelateerd zijn, werden allereerst Pearson correlaties berekend. Deze werden uitgevoerd voor: persoonlijkheid en twee definities van binge drinking; de theorie van gepland gedrag en binge drinking. Om te weten hoe de verbanden lopen, of deze positief of negatief zijn, werden regressieanalyses uitgevoerd. Hiermee kon ook worden gemeten wat de totaal verklaarde variantie is van binge drinking door persoonlijkheid en de theorie van gepland gedrag. Deze analyses werden los uitgevoerd voor de objectieve en subjectieve definitie van binge drinking. Binge drinking werd hier opgenomen als afhankelijke variabele. Als onafhankelijke variabele werden om de beurt de persoonlijkheidstrekken of de constructen van de theorie van gepland gedrag genomen. Als laatste werd een mediatieanalyse uitgevoerd. Dit werd alleen gedaan voor de afhankelijke variabele “objectieve binge drinking”. In het eerste model werd als onafhankelijke variabele het construct impulsiviteit genomen en in het tweede model werd het

construct attitude genomen. Deze analyse werd nog één keer uitgevoerd maar in plaats van impulsiviteit werd voor het construct sensatie zoekend gekozen. Om te kijken of de mediatie significant was, werden de regressieparameters onderworpen aan een Sobel test.

3. Resultaten

In het resultaten deel zal eerst aandacht worden besteed aan het beschrijven van de demografische variabelen. Vervolgens worden de verschillende constructen beschreven. Het volgende deel van het hoofdstuk zal aandacht besteden aan de correlaties en interpretatie daarvan, hetzelfde wordt gedaan voor de verschillende regressieanalyses. De interpretaties van de analyses zijn opgesplitst voor de verschillende definities van binge drinking, alsmede voor persoonlijkheid en de theorie van gepland gedrag. Het hoofdstuk zal worden afgesloten met de interpretatie van een mediatieanalyse.

3.1. Beschrijvende statistiek

Steekproef

In tabel 1 zijn de demografische variabelen weergegeven. De leeftijd van de jongeren die hadden meegedaan aan het onderzoek liep van 15 tot 21 jaar. De gemiddelde leeftijd was 18 jaar (SD=1,4). Van deze groep was 32,5 % man en 67,5 % vrouw. Op de vraag wat de hoogst gevolgde opleiding van de respondent was antwoordde de grootste groep jongeren met de universiteit, namelijk 42,5 %. Een ook aanzienlijk groot aantal had het VWO als hoogste gevolgde opleiding opgegeven, namelijk 40,1 %. Als naar deze gegevens wordt gekeken kan gezegd worden dat hier spraken was van een hoogopgeleide steekproef. De meeste jongeren die de vragenlijst hadden ingevuld gaven aan student te zijn, namelijk 51,9 %. 44,8 % gaf aan scholier te zijn. Een klein aantal, 2,4 %, had betaald werk als belangrijkste bezigheid. Wanneer gevraagd werd naar de woonsituatie gaf 66,5 % van de jongeren aan thuis te wonen bij hun ouders. 31,5% gaf aan op zichzelf te wonen en slechts ,9% woonde samen.

Tabel 1. Demografische variabelen

Variabelen	
Leeftijd, M (SD)	18 (1,4)
Geslacht, n (%)	
Man	69 (32,5)
Vrouw	143 (67,5)
Opleiding, n (%)	
Basisonderwijs	3 (1,4)
VMBO	2 (,9)
HAVO	21 (9,9)
VWO	85 (40,1)
MBO/ROC	5 (2,4)
HBO	6 (2,8)
Universiteit	90 (42,5)
Woonsituatie, n (%)	
Bij ouders	141 (66,5)
Op zichzelf	69 (31,5)
Samenwonend	2 (,9)

Constructen

In tabel 2 staan de range, minimum, maximum, gemiddelde en standaarddeviatie voor de constructen uit de vragenlijst.

Tabel 2. Beschrijvende statistiek

	Range	Minimum	Maximum	Gemiddelde	SD
Persoonlijkheid					
(SURPS)					
Hulpeloosheid	(0-28)	7	25	12,19	3,28
Impulsiviteit	(0-16)	4	15	8,62	2,00
Sensatie zoekend	(0-24)	6	24	15,24	3,34
	(0-20)	5	20	11,39	2,46
Angstgevoeligheid					
Theorie van gepland					
gedrag					
Intentie	(0-5)	3	5	4,21	,60
Attitude	(0-5)	1	5	2,65	1,08
Subjectieve norm	(0-5)	1	5	3,31	1,04
Descriptieve	(0-5)	1	5	2,79	1,37
norm					
Zelf-effectiviteit	(0-5)	1	5	2,12	,82
Objectieve binge	(0-9)	0	9,0	1,81	2,41
drinking					
Subjectieve binge	(0-9)	0	7,5	0,80	1,28
drinking					

In tabel 2 was te zien dat de gemiddelde score op de persoonlijkheidstrekken in de steekproef, in het midden van de range lagen. Als naar de gegevens gekeken werd viel op dat de intentie voor binge drinking hoog was, het gemiddelde lag tegen de bovengrens aan en de standaarddeviatie was erg laag. Voor de andere constructen van de theorie van gepland gedrag

lag het gemiddelde van de steekproef rond het midden van de range. De score op objectieve binge drinking was laag. Gemiddeld gaven jongeren aan tussen de 0 en 1 keer 6 of meer glazen alcohol gedronken te hebben in de laatste vier weken. Dit gold eveneens voor de score op subjectieve binge drinking.

3.2. Correlaties

In dit deel van het verslag worden de correlatie tabellen weergegeven en uitgelegd. Eerst komt de correlatie van binge drinking met persoonlijkheid aan bod, vervolgens van binge drinking en de theorie van gepland gedrag.

3.2.1. Persoonlijkheid en binge drinking

In tabel 3 zijn de correlaties te vinden voor de constructen van persoonlijkheid en beide maten van binge drinking. Hieronder worden de resultaten verder beschreven.

Tabel 3. Correlaties persoonlijkheid en binge drinking

	Objectieve binge drinking	Subjectieve binge drinking	Sensatie zoekend	Angstge- voeligheid	Impulsiv iteit	Hupeloos heid
Objectieve binge drinking	1					
Subjectieve binge drinking	,516**	1				
Sensatie zoekend	,303**	,247**	1			
Angstgevoelig- heid	-,227**	-,070	-,149*	1		
impulsiviteit	,283**	,218**	,304**	,131	1	
hulpeloosheid	-,202**	-,064	-,071	,125	,069	1

** p <,01

* p <,05

Subjectieve en objectieve binge drinking

Hoevaak jongeren hun “tax” overschrijden correleerde sterk met of ze 6 glazen of meer drinken op één gelegenheid. De subjectieve en objectieve definitie van binge drinking hadden dus een verband. Dit verband was significant bij ,01.

Sensatie zoekend en impulsiviteit

De persoonlijkheidstrekken impulsiviteit en sensatie zoekend correleerden positief met de twee definities van binge drinking. Dat wil zeggen dat hoe hoger iemand scoorde op deze persoonlijkheidstrekken hoe hoger hij ook scoorde op beide definities van binge drinking. De persoon met één van deze persoonlijkheidstrekken zal een grotere kans hebben op binge drinking. Het verband was significant bij ,01.

Angstgevoeligheid en hulpeloosheid

De persoonlijkheidstrekken angstgevoeligheid en hulpeloosheid correleerden negatief met de objectieve definitie van binge drinking. Dat wil zeggen dat hoe meer deze trekken aanwezig waren, (hoe hoger iemand op deze schaal scoorde) hoe lager iemand scoorde op de vraag over subjectieve binge drinking. Deze persoon zal minder kans hebben op het vertonen van binge drinking gedrag. Dit verband was significant bij ,01. Deze persoonlijkheidstrekken correleerden niet met de subjectieve definitie van binge drinking. Hiertussen was geen verband gevonden.

3.2.2. Theorie van gepland gedrag en binge drinking

In tabel 4 zijn de correlaties van de constructen van de theorie van gepland gedrag te vinden met beide definities van binge drinking. Na deze tabel worden deze gegevens verder besproken.

Tabel 4. Correlaties theorie van gepland gedrag en binge drinking

	Objectieve binge drinking	Subjectieve binge drinking	Intentie	Zelf- effectiviteit	Attitude	Subjectieve norm	Descriptieve norm
Objectieve binge drinking	1						
Subjectieve binge drinking	,516**	1					
Intentie	,041	-,075	1				
Zelf-effectiviteit	,140*	,148*	-,343**	1			
Attitude	,214**	,202**	-,327**	,575**	1		
Subjectieve norm	-,088	-,045	,135*	-,273**	-,402**	1	
Descriptieve norm	,201**	,158*	-,066	,285**	,520**	-,401**	1

** p < ,01

* p < ,05

Objectieve maat van binge drinken en de theorie van gepland gedrag

De objectieve beschrijving van binge drinking correleerde met de descriptieve norm, met de attitude en met de zelf-effectiviteit van respondenten. Dit hield in dat als de descriptieve norm het gebruik van alcohol aanmoedigd jongeren ook meer alcohol zouden drinken. Als jongeren over een positieve attitude beschikten ten opzichte van alcohol dan zouden zij het ook meer drinken. Het verband bij deze twee constructen was significant bij ,01. Als de zelf-effectiviteit van jongeren lager werd dan nam de kans op het drinken van 6 glazen of meer toe. Dit verband was significant bij ,05. De objectieve beschrijving van alcohol was niet significant bij de intentie en de subjectieve norm.

Subjectieve maat van binge drinking en de theorie van gepland gedrag

De subjectieve maat van binge drinking correleerde met de zelfde constructen uit de theorie van gepland gedrag als de objectieve maat. De subjectieve maat was significant bij ,05 als het ging om het construct descriptieve norm, dit was minder dan bij de objectieve maat.

3.3 Regressieanalyses

Met regressieanalyses werd gemeten of persoonlijkheid binge drinking verklaarde en welke persoonlijkheidstrekken hier vooral een rol bij spelen. Na deze analyses werd een andere regressie analyse uitgevoerd om te kijken of bewuste cognitieve processen een rol spelen bij binge drinking en om welke processen het hier vooral ging. Beide analyses werden uitgevoerd voor beide definities van binge drinking.

3.3.1. Persoonlijkheid en objectieve binge drinking

In tabel 3 kwam naar voren dat persoonlijkheid correleert met binge drinking. Om een uitspraak te doen over hoe de verbanden lopen moest de tabel hieronder worden opgesteld. In tabel 6 kwam naar voren dat bij een significantie niveau van 5%, 21,5% van de variantie van het binge drinking gedrag werd verklaard door de persoonlijkheid.

Aan de hand van de regressieparameters kon gezegd worden dat de persoonlijkheidstrek impulsiviteit de kans op binge drinking vergroot, de β van deze was namelijk het grootst. De persoonlijkheidstrek sensatie zoekend vergroot eveneens de kans op het vertonen van binge drinking ($\beta=0,127$). Daarin tegen verkleinen de persoonlijkheidstrekken angstgevoeligheid en hulpeloosheid de kans op het vertonen van binge drinking, beide β 's waren namelijk negatief. Uit de berekende p-waarden kwam naar voren dat alle regressieparameters significant waren bij ,05.

Tabel 5. Regressie persoonlijkheid en objectieve binge drinking.

	B	SEB	β	P
Constant	1,075	1,205		,374
Impulsiviteit	,326	,080	,270	,000
hulpeloosheid	-,133	,046	-,181	,004
Sensatie zoekend	,127	,048	,176	,008
Angstgevoeligheid	-,209	,062	-,214	,001

$R^2 = ,215$; $df = 4$; $F = 14,16$; $p < ,0001$

-getoetst bij $p < ,05$.

- β = gestandaardiseerde regressiecoëfficiënt.

-objectieve binge drinking als afhankelijke variabele.

3.3.2. Theorie van gepland gedrag en objectieve binge drinking

Uit de correlatie analyses bleek dat de descriptieve norm, attitude en zelf-effectiviteit correleerden met objectieve binge drinking. Om meer over deze verbanden te weten te komen werd een regressieanalyse uitgevoerd met als uitkomst het tabel hieronder.

Tabel 6. Regressie theorie van gepland gedrag en objectieve binge drinking

	B	SEB	β	p
Constant	-2,361	1,692		,164
Descriptieve norm	,201	,144	,114	,166
intentie	,484	,295	,120	,102
Attitude	,384	,214	,172	,074
Subjectieve norm	,060	,175	,026	,732
Zelf-effectiviteit	,168	,248	,057	,499

$R^2 = ,070$; $df = 5$; $F = 3,11$; $p = ,01$

-getoetst bij $p < ,05$.

- β = gestandaardiseerde regressiecoëfficiënt.

-objectieve binge drinking als afhankelijke variabele.

Uit tabel 6 was op te merken dat alle β -waarden van de constructen van de theorie van gepland gedrag niet significant waren. De p-waarden waren allen groter dan de gekozen toetsingswaarde. Hierdoor kon niet met zekerheid gezegd worden dat de regressiecoëfficiënten niet gelijk waren aan nul. De constructen hadden geen toegevoegde waarde.

3.3.3. Persoonlijkheid en subjectieve binge drinking

De analyse die hieronder verricht werd was het dezelfde als de regressieanalyse die bij 3.3.1. was verricht maar dan werd hier de subjectieve maat voor binge drinking als afhankelijke variabele genomen. Uit tabel 3 kwam naar voren dat impulsiviteit en sensatie zoekend correleren met de subjectieve definitie van binge drinking, met de regressieanalyse zal dit verband verder in kaart worden gebracht.

Tabel 7. Regressie persoonlijkheid en subjectieve binge drinking

	B	SEB	β	p
Constant	-,607	,688		,379
Impulsiviteit	,112	,046	,175	,015
Hulpeloosheid	-,022	,026	-,056	,407
Sensatie zoekend	,069	,027	,181	,012
Angstgevoeligheid	-,030	,036	-,059	,393

$R^2=0,09$; $df=4$; $F=5,143$; $p=,001$

-getoetst bij $p < ,05$.

- β = gestandaardiseerde regressiecoëfficiënt.

-subjectieve binge drinking als afhankelijke variabelen.

Uit het tabel hierboven kwam naar voren dat 9% van de variantie in binge drinking verklaard werd door persoonlijkheid. Wat opviel was dat de beginwaarde voor de regressievergelijking negatief is ($\beta=-,607$). Impulsiviteit had de grootste β ($=,112$) en hiermee het meeste invloed op binge drinking. Als tweede persoonlijkheidstrek had sensatie zoekend effect ($\beta=,069$). Beide constructen waren significant. Hierin tegen waren hulpeloosheid en angstgevoeligheid niet significant. Hierdoor kon niet met zekerheid geconcludeerd worden dat hun regressieparameter ongelijk aan nul was.

3.3.4. Theorie van gepland gedrag en subjectieve binge drinking

In deze paragraaf werd eveneens de zelfde analyse uitgevoerd als in 3.3.2. maar voor subjectieve binge drinking als afhankelijke variabele in plaats van objectieve binge drinking. In de correlatie tabel 4 was te zien dat de constructen descriptieve norm, attitude en zelf-effectiviteit correleerden met subjectieve binge drinking. Deze verbanden werden hier verder onderzocht. Aan de hand van de regressieanalyse die verricht werd, kon tabel 8, hieronder, opgesteld worden.

Tabel 8. Regressie theorie van gepland gedrag en subjectieve binge drinking

	B	SEB	β	p
Constant	-,235	,907		,796
Descriptieve norm	,087	,077	,093	,262
Intentie	-,027	,158	-,013	,866
Attitude	,174	,115	,147	,131
Subjectieve norm	,083	,094	,068	,379
Zelf-effectiviteit	,081	,133	,052	,544

$R^2=,05$; $df=5$; $F= 2,161$; $p=,06$

-getoetst bij $p < ,05$.

- β = gestandaardiseerde regressiecoëfficiënt.

-subjectieve binge drinking als afhankelijke variabelen.

Uit de tabel was af te lezen dat de p-waarden hier groter waren dan het gekozen toetsingsniveau van ,05. Hieruit kon dus niet met zekerheid worden geconcludeerd dat niet alle regressiecoëfficiënten ongelijk waren aan nul. Het model voor de theorie van gepland gedrag en subjectieve binge drinking was niet significant.

3.3.5. Meervoudige regressieanalyse

Met een meervoudige regressieanalyse kon in kaart worden gebracht wat de theorie van gepland gedrag toevoegd aan de variantie in binge drinking bovenop persoonlijkheid. Hiervoor werden eerst de constructen van persoonlijkheid aan het model toegevoegd, vervolgens werden ook de constructen van de theorie van gepland gedrag erbij ingevoegd. Gekozen was om deze analyse alleen uit te voeren voor objectieve binge drinking omdat uit de regressieanalyses hierboven naar voren kwam dat de verklaarde variantie en de significantie voor dit construct het hoogst was. In tabel 9 kunnen de resultaten van de meervoudige regressieanalyse gezien worden.

Tabel 9. Meervoudige regressieanalyse van objectieve binge drinking

		B	SEB	β	p
Step 1	Constant	1,075	1,205		,374
	impulsiviteit	,326	,080	,270	,000
	hulpeloosheid	-,133	,046	-,181	,004
	sensatie zoekend	,127	,048	,176	,008
	angstgevoeligheid	-,209	,062	-,214	,001
Step 2	Constant	-,765	1,927		,692
	impulsiviteit	,303	,080	,251	,000
	hulpeloosheid	-,136	,046	-,185	,003
	sensatie zoekend	,100	,048	,139	,038
	angstgevoeligheid	-,223	,062	-,228	,000
	descriptive norm	,125	,132	,071	,344
	intentie	,389	,162	-,042	,148
	attitude	,236	,195	,105	,228
	subjectieve norm	-,098	,268	,097	,547
	zelf-effectiviteit	,161	,226	,055	,477

Step 1: $R^2=,215$; $df= 4$; $F= 14,16$; $p<,0001$

Step 2: $R^2=,254$; $df=9$; $F= 7,65$; $p<,0001$; $\Delta R^2=,039$

-getoetst bij $p < ,05$.

- β = gestandaardiseerde regressiecoëfficiënt.

-objectieve binge drinking als afhankelijk variabele.

In tabel 9 was af te lezen dat de constructen voor persoonlijkheid significant waren bij ,05. De toegevoegde verklaarde variantie van de constructen van de theorie van gepland gedrag was maar 3,9%, echter doordat deze constructen niet significant waren konden ze niet in het model worden opgenomen.

3. 4 Mediatie

Zodat de vraag of de relatie van persoonlijkheid met binge drinking gemedieerd werd door bewuste processen beantwoord kon worden, werd een mediatieanalyse uitgevoerd. Uit de hierboven gemaakte regressieanalyses kwam naar voren dat persoonlijkheid invloed had op de objectieve maat van binge drinking. Daarnaast was te zien dat de theorie van gepland gedrag geen significante invloed had op dezelfde maat van binge drinking. In deze analyse werd geen aandacht besteed aan de subjectieve definitie van binge drinking omdat uit tabel 7 naar voren kwam dat persoonlijkheid maar 9,0% van de variantie in subjectieve binge drinking verklaarde terwijl dit voor de objectieve maat 21,5% was. De theorie van gepland gedrag had eveneens bij deze maat geen significante regressieparameters.

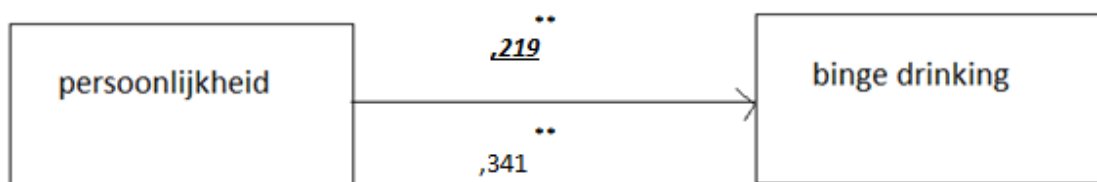
Uit correlatie tabel 3 was af te lezen dat sensatie zoekend en impulsiviteit een positieve invloed hadden op binge drinking. Hierom kozen we om de mediatieanalyse uit te voeren met om de beurt één van deze persoonlijkheidstrekken als onafhankelijke variabele. Als een regressieanalyse werd uitgevoerd met enkel impulsiviteit als onafhankelijke variabele en objectieve binge drinking als afhankelijke variabele dan was de β gelijk aan ,341 (SD=,080) met $p<,0001$. Als dezelfde analyse werd uitgevoerd maar dan met sensatie zoekend als onafhankelijke variabele was β gelijk aan ,219 (SD= ,047) met $p<,0001$.

Uit tabel 4 was af te lezen dat attitude het sterkst correleerde met binge drinking. Om deze reden werd gekozen om dit concept te nemen om de bewuste denkweg te vertegenwoordigen. De volgende stap was een regressieanalyse uit te voeren met attitude als onafhankelijke variabele en objectieve binge drinking als afhankelijke variabele. Hieruit kwam $\beta=,478$ (SD= ,151) en $p=,002$. Dit concept had dus eveneens een relatie met binge drinking. Om te weten of dit concept een mediator kon zijn in deze relaties moest er ook een significante relatie bestaan tussen persoonlijkheid en attitude. Hiervoor werd eveneens een regressieanalyse uitgevoerd. Attitude werd als afhankelijke variabele genomen. Wanneer sensatie zoekend als onafhankelijke variabele werd genomen was de uitkomst $\beta=,059$ (SD= ,022) met $p=,08$. Als impulsiviteit de onafhankelijke variabele was, werd de uitkomst $\beta=,076$ (SD= ,037) met $p=,04$. Tussen de twee persoonlijkheidstrekken en attitude was eveneens een lineair verband. Vervolgens werd een regressieanalyse uitgevoerd waarin als onafhankelijke variabele sensatie zoekend en attitude werd genomen. Hieruit kwam voor sensatie zoekend $\beta=,197$ (SD= ,048) met $p<,0001$ uit en voor attitude $\beta=,368$ (SD= ,148) met $p=,014$. Dezelfde analyse werd uitgevoerd maar dan met impulsiviteit in plaats van sensatie zoekend. Hieruit kwam voor impulsiviteit $\beta=,311$ (SD= ,080) met $p<,0001$ uit en voor attitude $\beta=,398$ (SD= ,147) met

$p = ,008$ uit. In beide analyses namen de β 's af maar niet met veel, ook bleven ze significant. Dit was een teken van een gedeeltelijke mediatie.

In afbeelding 3 hieronder is het model weergegeven met de regressieparameters zonder mediator en in afbeelding 2 met mediator. Alle regressieparameters waren significant bij ,01.

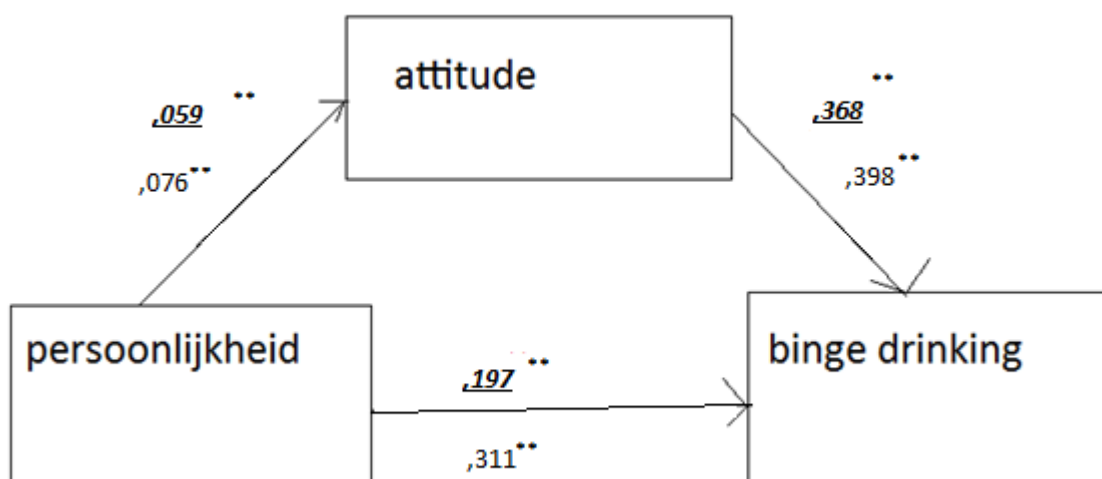
Afbeelding 3: relatie persoonlijkheid met binge drinking

-de dikgedrukte en onderstreepte β staat voor sensatie zoekend en de onderste β voor impulsiviteit.

- $*** p < ,01$

Afbeelding 4: relatie persoonlijkheid met binge drinking gemedieerd door bewuste processen

-de dikgedrukte en onderstreepte β staat voor sensatie zoekend en de onderste β voor impulsiviteit.

- $*** p < ,01$

Sobel test

Om met zekerheid te weten dat hier sprake was van een mediatieanalyse, werd een Sobel test uitgevoerd. De toegevoegde waarde van de Sobel test was dat deze *naging* of de mediatie significant was. Pas als dit het geval was kon er gesproken worden van mediatie. Om de sobel test uit te voeren werden de gevonden ongestandaardiseerde regressieparameters ingevoerd. Daarnaast waren ook de standaarddeviaties nodig. De uitkomst voor de mediatie met de persoonlijkheidstrekkensensatie zoekend was 1,82 (SD= ,012) met een p-waarde van ,068. De afname in waarde van de regressieparameters was bij een toetsingswaarde van ,05 niet significant. Hier was dus niet sprake van een mediatieanalyse. De zelfde test werd verricht met de persoonlijkheidstrekkensimpulsiviteit. De uitkomsten hiervan waren 1,64 (SD=,018) met $p=,102$. Ook deze mediatie was niet significant, hierdoor kon eveneens voor de persoonlijkheidstrekkensimpulsiviteit niet van mediatie worden gesproken.

4. Discussie

In het laatste hoofdstuk zal er dieper in worden gegaan op de hierboven beschreven resultaten. In deel 4.1 zullen de conclusies uit de resultaten getrokken en vergeleken worden met eerder verrichtte onderzoeken. Vervolgens zal er ingegaan worden op de twee definities van binge drinking. In het derde deel zullen de tekortkomingen van het onderzoek aan het licht worden gebracht en in het laatste deel zal in kaart worden gebracht wat dit onderzoek betekend voor toekomstige onderzoeken.

4.1 Conclusies

De eerste vraag die in de inleiding werd gesteld was in hoeverre persoonlijkheid een rol speelt bij binge drinking. Uit de correlaties en regressieanalyses van persoonlijkheid met objectieve binge drinking kwam naar voren dat deze sterk met elkaar samenhangen. Een andere vraag was welke persoonlijkheidstrekken vooral een rol spelen. De persoonlijkheidstrekken impulsiviteit en sensatie zoekend vergroten de kans op het vertonen van binge drinking. Daarentegen verkleinen de persoonlijkheidstrekken angstgevoeligheid en hulpeloosheid de kans op objectieve binge drinking doordat zij negatieve regressieparameters hebben. Bij de subjectieve defenitie van binge drinking waren de regressieparameters en de correlaties zelfs niet significant, hier werd dus geen relatie gevonden. Deze bevindingen gaan in tegen de resultaten van eerder onderzoek (Conrod et al., 2006; Sehr, Bartholow, & Wood, 2000), daaruit kwam dat de vier persoonlijkheidstrekken de kans op binge drinking vergroten. Een reden hiervoor, die al in de inleiding genoemd was, kan zijn dat de steekproef hier bestond uit jongeren terwijl de eerdere onderzoeken bij ouderen zijn afgenomen. Mogelijk spelen bij jongeren de redenen nog niet waarom iemand met een angstgevoelige of “hulpeloze” persoonlijkheid gaat drinken. Deze uitkomsten waren wel in overeenkomst met het onderzoek van MacLean en Colder (2007). Jongeren zouden dus binge drinken omdat ze op zoek zijn naar nieuwe ervaringen en doordat ze weinig nadenken over de gevolgen van hun gedrag.

De volgende vraag was of bewuste cognitieve processen een rol spelen bij binge drinking en welke constructen dan vooral een rol spelen. In correlatie tabel 4 was te zien dat drie constructen correleerden met beide maten van binge drinking. Dat waren: zelf-effectiviteit, attitude en descriptieve norm. Normen en Conner (2006) hadden een soortgelijke uitkomst, als iemand een lage zelf-effectiviteit zou hebben en een positieve attitude tenopzichte van binge drinking zou de persoon geneigd zijn te binge drinken. Echter, uit de regressieanalyses bleek dat geen enkel construct significant samenhangt met binge drinking. Uit deze gegevens

kwam naar voren dat de theorie van gepland gedrag geen rol speelt bij binge drinking en dus ook geen toegevoegde waarde heeft voor het Twente model of binge drinking. Jongeren hadden niet de intentie om te binge drinken. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat jongeren de vragenlijst niet geheel naar waarheid hebben ingevuld.

De derde vraag was of de invloed van persoonlijkheid op binge drinking gemedieerd wordt door bewuste processen. Uit de mediatieanalyse en de Sobel test kwam naar voren dat geen sprake was van mediatie. Binge drinking liep dus niet via bewuste denkprocessen. De relatie van persoonlijkheid tot binge drinking werd niet beïnvloed door deze denkprocessen.

4.2 Definities van binge drinking

In dit onderzoek werd gewerkt met twee definities van binge drinking, een objectieve en een subjectieve. Wat opviel is dat uit de correlatie tabellen en de regressieanalyses bleek dat persoonlijkheid sterker correleerde en vaker significant was met de objectieve definitie van binge drinking. Om deze reden was ook gekozen om hiermee de meervoudige regressieanalyse en de mediatieanalyse uit te voeren. Een andere reden om deze maat van 6 of meer glazen alcohol te nemen is dat bij dit gedrag de kans op negatieve gevolgen groot is. Wanneer de “tax” van jongeren aan zou worden genomen zou de definitie van binge drinking voor ieder verschillend zijn, dit maakt het ingewikkeld om het in kaart te brengen. Een verklaring voor een sterker verband met de objectieve definitie van binge drinking kan zijn dat de “tax” van jongeren hoger ligt dan het aantal glazen van de objectieve binge drinking. De vraag van subjectieve binge drinking was zelfs hoevaak ze deze “tax” overschrijden, dan zouden ze meer glazen dan hun “tax” moeten drinken. Jongeren komen dus eerder aan het aantal glazen voor objectieve binge drinking van voor subjectieve binge drinking. Daarnaast viel op dat het aantal jongeren die voldeden aan de definitie van binge drinking in de steekproef erg laag was, namelijk tussen de 0 en 1 keer in de laatste 4 weken. Een verklaring voor deze lage score kan zijn dat jongeren de vragenlijst niet geheel naar waarheid hebben ingevuld.

4.3 Tekortkomingen

Dit onderzoek heeft inzichtgegeven in de persoonlijkheidstrekken die een rol spelen bij binge drinking en in hoe de relatie met bewuste denkprocessen in elkaar zit. Echter heeft dit onderzoek ook beperkingen waarmee rekening moet worden gehouden.

Een punt van kritiek kan worden gegeven aan de steekproef. Deze bestond voornamelijk uit hoogopgeleiden. Om uitspraken te doen over de gehele populatie jongeren had de steekproef veelzijdiger moeten zijn. De externe validiteit zou hiermee verhoogd worden. In de toekomst zou dit onderzoek uitgebreid kunnen worden naar jongeren met een minder hoog opleidingsniveau. Het kan namelijk zijn dat het drankgebruik van lager opgeleide jongeren verschilt van jongeren uit deze steekproef. Een ander punt heeft betrekking op de vragenlijst. Bij dit onderzoek was voor een online vragenlijst gekozen. De voordelen hiervan waren dat zo meer jongeren bereikt konden worden. Als jongeren de vragenlijst ingevuld hadden konden ze deze meteen opsturen, dit zou ingewikkelder zijn geweest met een papieren vragenlijst. De online vragenlijst bespaarde ook kosten, zoals verzend- en afdrukkosten. Het gebruiken van een online vragenlijst vergroot de anonimiteit, hierdoor werd verwacht dat respondenten eerlijker zouden antwoorden. Ook kregen respondenten een cadeaubon van 10 euro als zij twee keer de vragenlijst in zijn geheel zouden invullen, hierom werd verwacht dat er meer jongeren zouden meedoen. Naast deze voordelen had de vragenlijst ook nadelen. Doordat de vragenlijst kon worden ingevuld wanneer jongeren dat zelf wilden was er geen controle over de omstandigheden waarin dit werd gedaan, zo zouden er in de omgeving bijvoorbeeld factoren aanwezig kunnen zijn die het invullen van de vragenlijst belemmeren (e.v. geluidsoverlast, ouders die meekeken). Door het uitdelen van een cadeaubon zou het ook kunne zijn dat jongeren snel de vragenlijsten invulden alleen om deze beloning te krijgen en het niet serieus namen.

4.4 Implicaties voor toekomstig onderzoek

Dit onderzoek was een verkennend onderzoek. Als basis werd het Twente model of binge drinking gebruikt. Met dit onderzoek werden twee determinanten van binge drinking uit dit model verder in kaart gebracht. Voor toekomstig onderzoek kunnen de overgebleven determinanten onderzocht worden. Hiermee zouden de redenen die tot binge drinking leiden beter bekend worden. Dit kan een belangrijke bijdrage zijn voor het ontwikkelen van interventies. Aangezien de persoonlijkheid van jongeren niet veranderd kan worden is het

interessant om te weten of andere determinanten een rol spelen, via deze determinanten zou wel invloed op binge drinking uitgeoefend kunnen worden.

Referenties

Ajzen, I (1991). The theory of planned behavior. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 50, 179-211.

Anderson, P., & Baumberg, B. (2006). Alcohol in Europe: a public health perspective. Verkregen op 10, 03, 2011 van <<<http://dse.univr.it/addiction/documents/External/alcoholineu.pdf>>>.

Armitage, C. J., & Conner, M. (2001). Efficacy of the theory of planned behaviour: a meta-analytic review. *British Journal of Social Psychology*, 40, 471–499.

Ball, S., Carroll, K., & Rounsaville, B. (1994). Sensation seeking, substance abuse, and psychopathology in treatment-seeking and community cocaine abusers. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 62, 1053-1057.

Bartholow, B., Sher, K., & Wood, M. (2000). Personality and substance use disorders: a prospective study. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 68, 818-829.

Blondell, R.D., Dodds, H.N., Looney, S.W., Lewis, C.M., Hagan, J.L., Lukan, J.K., & Servoss, T.J. (2005). Toxicology screening results: injury associations among hospitalized trauma patients. *The Journal of Trauma*, 58, 561-570.

Boer, H., Goosensen, S., & Pieterse, M. (submitted). How sensation seeking directly and indirectly increases binge-drinking and cannabis use: mediation analyses of reflective and impulsive pathways. *Addiction Research and Theory*.

Boer, H., Goosensen, S., & Pieterse, M. (2010). Testing the Twente model of binge-drinking in Dutch and English 15-19 Year Olds: unravelling the role of the cultural context in developing hazardous drinking habits (Unpublished).

Brown, S., Tapert, S.F., Granholm, E., & Delis, D.C. (2000). Neurocognitive functioning of adolescents: effects of protracted alcohol use. *Alcohol Clinical Experience Research*, 24, 167-171.

Brunelle, C., Douglas, R., Pihl, R., & Stewart, S. (2009). Personality and substance use disorders in female offenders: a matched controlled study. *Personality and Individual Difference*, 46, 472-476.

Cherpitel, C.J., Bond, J., Ye, Y., Borges, G., MacDonald, S., & Giesbrecht, N. (2003). A cross-national meta-analysis of alcohol and injury: data from the emergency room collaborative alcohol analysis project (ERCAAP). *Addiction*, 98, 1277-1286.

Coleman, L., & Cater, S. (2005). Underage 'binge' drinking: a qualitative study into motivations and outcomes. *Drugs: Education, Prevention & Policy*, 12, 125-136.

Conner, M., & Armitage, C. (1998). Extending the theory of planned behavior: a review and avenues for further research. *Journal of Applied Social Psychology*, 28, 1429–1464.

Conrod, P., Castellanos, N., & Mackie, C. (2008). Personality-targeted interventions delay the growth of adolescent drinking and binge drinking. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 49, 181-190.

Hagemann, T. (2010). Alcohol en het adolescentie brein(afstudeeropdracht Faculteit Natuurwetenschappen, Open universiteit Nederland). Opgehaald op 05,05, 2011 van <<<http://hdl.handle.net/1820/2950>>>.

Herring, R., Berridge, V., & Thom, B. (2008). Binge drinking: an exploration of a confused concept. *Journal of Epidemiology & Community Health*, 62, 476-479.

Hittner, J.B., & Swickert, R. (2006). Sensation seeking and alcohol use: a meta-analytic review. *Addictive Behaviors*, 31, 1383-1401.

Hofmann, W., Friese, M., & Wiers, R.W. (2008). Impulsive versus reflective influences on health behaviour: a theoretical framework and empirical review. *Health Psychology review*, 2, 111-137.

Institute of Alcohol Studies (2003). *Binge drinking: Medical and social consequences*. Cambridge: Institute of Alcohol Studies.

Magid, V., MacLean, M.G., & Colder, C.R. (2007). Differentiating between sensation seeking and impulsivity through their mediated relations with alcohol use and problems. *Addictive Behaviors*, 3, 2046–2061

Norman, P., Bennett, P., & Lewis, H. (1998). Understanding binge drinking among young people: An application of the theory of planned behaviour. *Health Education Research*, 13, 163–169.

Norman, P., & Conner, M. (2006). The theory of planned behaviour and binge drinking: assessing the moderating role of past behaviour within the theory of planned behaviour. *Journal of Health Psychology*, 11, 55-70.

Sobel, M. E. (1982). Asymptotic intervals for indirect effects in structural equations models. In S. Leinhardt (Ed.), *Sociological methodology*, 290-312.

Valkenberg, H., van der Lely, N., Graaf Gasthuis de, R., & Brugmans, M. (2007). Alcohol en jongeren: een ongelukkige combinatie. *Medisch Contact online*. Opgehaald op 18,05,2011, van
<<<http://www.vnn.nl/repository/news/pdfdocumenten/Artikel%20Alcoholvergiftiging.pdf>>>

Wechsler, H., & Austin, S. B. (1998). Binge drinking: The five/four measure. *Journal of Studies on Alcohol*, 59, 122–123.

Wechsler, H., Davenport, A., Dowdall, G., Moeykens, B., & Castillo, S. (1994). Health and behavioral consequences of binge drinking in college: a national survey of students at 140 campuses. *JAMA*, 272, 1672-1677.

Wechsler, H., & Nelson, T. F. (2001). Binge drinking and the American college students: What's five drinks? *Psychology of Addictive Behaviors*, 15, 287-291.

Woicik, P., Stewart, S.H., Pihl, R.O., & Conrod, P.J. (2009). The substance use risk profile scale: a scale measuring traits linked to reinforcement-specific substance use profiles. *Addictive Behaviors*, 34, 1042-1055.

Zuckerman, M. (1994). Behavioral expressions and biosocial basis of sensation seeking. *Cambridge: University Press*.